

สมุนไพรห้าดาวต้นแบบ (5 Champion Products)

โดย อาจารย์ อติศักดิ์ สุมาลี
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สุขภาพ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ความเป็นมา

สืบเนื่องจากนโยบายของรัฐบาลได้ประกาศให้ประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางสุขภาพนานาชาติ (Medical Hub) เป็นนโยบายตั้งแต่ พ.ศ. 2547 ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายการบริหารงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (นพ. ประดิษฐ์ สินธวันรงค์) ได้กำหนดวิสัยทัศน์ : ภายในทศวรรษต่อไป คนไทยทุกคนจะมีสุขภาพแข็งแรงเพิ่มขึ้น เพื่อสร้างความเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศทั้งทางตรงและทางอ้อมอย่างยั่งยืน และได้มีการกำหนดกลยุทธ์ในการทำงาน (ข้อ ๙) สนับสนุนนโยบายการเสริมสร้างรายได้สุขภาพของประเทศ ทั้งด้านยาสมุนไพรไทย อาหาร สินค้าพื้นเมือง รวมถึงการเป็นศูนย์กลางสุขภาพ โดยไม่ให้เกิดผลกระทบทางลบต่อระบบบริการภาครัฐ เพื่อตอบโจทย์ตามกลยุทธ์ดังกล่าวกองยาแผนไทย และสมุนไพร เป็นหน่วยงานภายใต้กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก ซึ่งมีพันธกิจ คือ พัฒนาสมุนไพรไทยให้เป็นหลักประกันสุขภาพและเป็นที่ยอมรับในระดับสากล ซึ่งสอดคล้องกับกลยุทธ์ทางกองยาไทยและสมุนไพรได้มีการดำเนินงานจัดทำแผนยุทธศาสตร์ผลิตภัณฑ์สุขภาพ/สมุนไพรต้นแบบ (Champion Products) เสนอกระทรวงสาธารณสุขเห็นชอบแผนยุทธศาสตร์ดังกล่าวเมื่อช่วงเดือน มกราคม 2556 และได้มีการขับเคลื่อนตามแผนยุทธศาสตร์จนได้ข้อสรุปที่เป็นรูปธรรม คือ การกำหนดหลักเกณฑ์การพิจารณาการคัดเลือกสมุนไพร สมุนไพรไทยที่รัฐควรสนับสนุน ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ โดยมีรายละเอียดในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. หลักเกณฑ์การพิจารณาคัดเลือก

สมุนไพร CHAMPION PRODUCT เป็นสมุนไพรที่มีศักยภาพสูงในเชิงพาณิชย์ และเป็นสมุนไพร เป้าหมายที่จะส่งเสริมเพื่อสร้างรายได้ และช่วยเหลือเศรษฐกิจของประเทศ โดยมีหลักเกณฑ์พิจารณาคัดเลือก ดังนี้

- 1) มีคุณค่าในการใช้เป็นยารักษาโรค หรือ ผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร หรือเครื่องสำอาง
- 2) มีสรรพคุณและความปลอดภัย
- 3) สามารถพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีมูลค่าเพิ่มเชิงเศรษฐกิจได้
- 4) ผู้ให้บริการหลากหลายกลุ่ม หลายประเภท
- 6) เป็นสมุนไพรที่ปลูกได้ในประเทศไทยและวิจัยพัฒนาโดยนักวิจัยไทยเป็นหลัก

2. สมุนไพรไทยที่รัฐควรสนับสนุนการพัฒนา

จากการระดมความเห็นจากภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน สรุปมีสมุนไพรไทยที่รัฐบาลควรสนับสนุนการพัฒนาสมุนไพรไทยสู่ผลิตภัณฑ์สร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศไทย (Thailand Champion Herbal Products: TCHP) เป็นการเฉพาะ 5 รายการ ดังนี้

- 1) กวาวเครือขาว

- 2) กระชวยดำ
- 3) บัวบก
- 4) ไพล
- 5) ลูกประคบ

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1) สร้างมูลค่าเศรษฐกิจจากผลิตภัณฑ์ Product Champion รวมราว 120,000 ล้านบาท (ร้อยละ 50 มูลค่าการตลาดสมุนไพร ทั้งระบบ)
- 2) สร้างอาชีพปลูกสมุนไพรแก่เกษตรกร 100,000 ครอบครัว ละ 400,000 บาท/ปี (อ้างอิงจาก หมู่บ้านดงบังปราจีนบุรี)
- 3) ภูมิปัญญาการแพทย์แผนไทยรับการสืบทอดและพัฒนา 300 ตำรับ/ตำรา (รายการ)

จากข้อมูลข้างต้นเป็นสิ่งที่ดีในการกระตุ้นให้สังคมกลับมาให้ความสำคัญกับสมุนไพรทั้งในมิติการช่วยรักษาสุขภาพมิติของเศรษฐกิจของชุมชนและประเทศ ผู้อ่านสามารถเข้าไปอ่านข้อมูลเพิ่มเติมได้ในเว็บไซต์ของกองยาแผนไทยและสมุนไพรซึ่งมีข้อมูลที่น่าสนใจอีกมากมาย แต่การที่ก้าวเข้าสู่กระบวนการของ Champion Products ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสมุนไพรเสียก่อน และต้องศึกษาวิธีการปลูกที่ดีได้มาตรฐาน การแปรรูปตลอดจนได้ผลิตภัณฑ์ที่ได้มาตรฐานและมีรูปแบบผลิตภัณฑ์ที่ดีเพื่อให้เกิดการยอมรับของผู้บริโภคทั้งในประเทศและต่างประเทศต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมการแพทย์แผนไทยและการแพทย์ทางเลือก กองยาแผนไทยและสมุนไพร “5 Champion Products” (ออนไลน์)
ค้นคืนที่ 8 กุมภาพันธ์ 2558 จาก <http://tdc-herbarium.dtam.moph.go.th/activities.html>

กระทรวงสาธารณสุข “นโยบายการบริหารงานของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข โดย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข (นพ.ประดิษฐ สินธวณรงค์) และ รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงสาธารณสุข (นพ.ชลน่าน ศรีแก้ว)” (ออนไลน์) ค้นคืนที่ 8 กุมภาพันธ์ 2558 จาก <http://www.nkp.moph.go.th/view.php?idct=3963>